

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 28.11.2013
COM(2013) 813 final

2013/0402 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI

**julkistamattoman taitotiedon ja liiketoimintatiedon (liikesalaisuuksien) suojaamisesta
laittomalta hankinnalta, käytöltä ja julkistamiselta**

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

{ SWD(2013) 471 final }

{ SWD(2013) 472 final }

{ SWD(2013) 493 final }

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

Eurooppa on vahva tieteen ja innovoinnin aloilla, joilla sillä on mahdollisuus päästä johtoasemaan maailmassa. Tieteelliseen laadukkuuteen pyrkiminen ei ole pelkästään tutkijoiden tavoite, vaan siitä saadaan myös merkittäviä julkisia ja yksityisiä tuottoja. Yleensä yritykset eivät kuitenkaan toimi EU:ssa sellaisina tutkimuksen ja kehityksen (T&K) vetureina kuin joissakin tärkeissä kauppakumppanimaissa, erityisesti Yhdysvalloissa ja Japanissa. Yritysten liian vähäiset T&K-investoinnit haittaavat uusien tuotteiden, prosessien, palvelujen ja taitotiedon käyttöönottoa.

Sen vuoksi on suotavaa parantaa innovatiivisen liiketoiminnan edellytyksiä. Komissio pyrkii osana laajempaa Eurooppa 2020 -strategiaansa luomaan innovaatiounionin, joka suojaa investoimista tietämyskantaan, vähentää hajanaisuutta, joka lisää kustannuksia, ja luo Euroopasta otollisemman alueen innovoinnille. Innovaatioille suotuisan ympäristön odotetaan erityisesti kannustavan yksityistä sektoria lisäämään T&K-investointejaan, koska tällöin yritykset ja yliopistot tekevät laajempaa yhteistyötä T&K-toiminnan ja teknologisen kehityksen aloilla myös yli rajojen, innovointi on avointa ja henkistä omaisuutta arvostetaan enemmän, jolloin tutkimukseen suuntautuneilla ja innovatiivisilla talouden toimijoilla on paremmat mahdollisuudet saada riskipääomaa ja rahoitusta. Näiden tavoitteiden saavuttaminen pelkästään kansallisella tasolla ei riitä, ja kansalliset toimet aiheuttaisivat myös tehotonta päällekkäisyyttä unionissa.

Kaupankäyntikulut ovat vähentyneet jyrkästi digitaalitaloudessa, mikä on synnyttänyt uusia yhteistyömuotoja, jotka perustuvat avoimeen tieteseen ja avoimeen innovointiin, sekä usein myös uusia liiketoimintamalleja, jotka antavat mahdollisuuden hyödyntää yhdessä luotua tietämystä. Teollis- ja tekijänoikeudet ovat kuitenkin olennainen osa innovaatiopolitiikkaa. Ne antavat innovoijille ja luovan työn tekijöille valmiudet ottaa haltuunsa toimintansa tulokset, jotka ovat luonteeltaan aineettomia, ja tarjoavat siten tarvittavat kannustimet investoida uusiin ratkaisuihin, keksintöihin ja taitotietoon. Teollis- ja tekijänoikeudet suojaavat luovan tai innovoivan toiminnan tuloksia, mutta niiden soveltamisala on rajallinen.

Tutkimus- ja luomisprosessin aikana tuotetaan ja kehitetään merkittävää tietoa sekä kerätään vähitellen tietämystä, jonka taloudellinen arvo on huomattavan suuri mutta jota ei useinkaan voida suojata teollis- ja tekijänoikeuksilla, vaikka tällaisella tietämyksellä on innovaatiotoiminnan ja yritysten yleisen kilpailukyvyn kannalta suuri merkitys. Jos henkinen omaisuus joudutaan salaamaan tällaisten varojen turvaamiseksi ja rahoituksen ja investointien houkuttelemiseksi, yritykset, laboratoriot, yliopistot sekä yksittäiset keksijät ja luovan työn tekijät käyttävät yleisintä ja vanhintaa arvokkaan tiedon haltuunottomuotoa: luottamuksellisuutta.

Koska tutkimustyö perustuu aiempaan työhön, tiedon ja uusien havaintojen jakaminen edistää merkittävästi innovointia. Joissakin tapauksissa luottamuksellisuus voi innovoijan liiketoimintamallin mukaan olla välttämätöntä henkisen omaisuuden kehittämiseksi, jotta tällaista omaisuutta voitaisiin käyttää innovointiin ja kilpailukyvyn parantamiseen. Kaikki teollis- ja tekijänoikeudet perustuvat salaisuuteen. Kirjailijat eivät paljasta työn alla olevan teoksen juonta (tuleva tekijänoikeus), autonvalmistajat eivät kierrätä uuden mallin ensimmäisiä luonnoksia (tuleva malli), yritykset eivät paljasta teknisten kokeidensa alustavia tuloksia (tuleva patentti), yritykset pitävät tiukasti kiinni uuden merkkituotteen lanseeraamiseen liittyvistä tiedoista (tuleva tavaramerkki) jne.

Oikeudellisessa terminologiassa tietoja, jotka pidetään salassa kilpailuetujen säilyttämiseksi, kutsutaan ”liikesalaisuuksiksi”, ”julkistamattomaksi tiedoksi”, ”luottamukselliseksi

yritystiedoksi” tai ”salaiseksi taitotiedoksi”. Elinkeinoelämä ja yliopistomaailma käyttävät niistä toisinaan muita nimityksiä, kuten ”yksityistä taitotietoa” tai ”patentoitua teknologiaa”.

Liikesalaisuudet ovat tärkeitä myös muiden kuin teknologisten innovaatioiden suojaamisessa. Palveluala, jonka osuus EU:n BKT:stä on noin 70 prosenttia, on erittäin dynaaminen, ja sen dynaamisuus riippuu innovatiivisen tietämyksen tuottamisesta. Palveluala ei kuitenkaan tukeudu yhtä laajasti kuin tehdasteollisuus innovaatioihin, jotka liittyvät teknisiin prosesseihin ja tuotteisiin (ja joilla on patenttisuoja). Luottamuksellisuutta käytetään tällä EU:n talouden keskeisellä osa-alueella nk. pehmeiden innovaatioiden luomiseen ja hyödyntämiseen kilpailukyvyn parantamiseksi. Tämä käsittää teknistä tietämystä kattavampien strategisten kaupallisten tietojen käytön ja soveltamisen. Näitä ovat tiedot asiakkaista ja tavarantoimittajista, liiketoimintaprosesseista, liiketoimintasuunnitelmista, markkinatutkimuksista jne.

Taloustieteilijät ovat yhtä mieltä siitä, että kaikenkokoiset yritykset arvostavat liikesalaisuuksia vähintään yhtä paljon kuin muita henkisen omaisuuden muotoja. Liikesalaisuudet ovat erityisen tärkeitä pienille ja keskisuurille yrityksille (pk-yrityksille) ja uusille yrityksille, koska näillä ei ole useinkaan erikoistunutta henkilöstöä eikä riittävää rahoitusta teollis- ja tekijänoikeuksien kehittämiseen, hallinnoimiseen, valvontaan ja puolustamiseen.

Vaikka liikesalaisuuksia ei ole suojattu perinteisten teollis- ja tekijänoikeuksien tavoin, ne ovat olennaisia täydentäviä välineitä 2000-luvun osaamistalouden moottorina toimivan henkisen omaisuuden haltuunotossa. Liikesalaisuuden haltijalla ei ole yksinoikeuksia liikesalaisuuden piiriin kuuluihin tietoihin. Taloudellisen tehokkuuden ja kilpailukyvyn edistämiseksi on kuitenkin perusteltua asettaa rajoituksia liikesalaisuuden käytölle sellaisissa tapauksissa, joissa kolmas osapuoli on saanut taitotiedon tai tiedot liikesalaisuuden haltijalta vastoin tämän tahtoa vilpillisin keinoin. Tuomioistuinten tehtävänä on arvioida tapauskohtaisesti, ovatko tällaiset rajoitukset tarpeen ja missä määrin niitä tarvitaan.

Tämä merkitsee sitä, että kilpailijat voivat vapaasti kehittää ja käyttää samoja, samankaltaisia tai vaihtoehtoisia ratkaisuja, ja niitä olisi myös kannustettava siihen, jotta innovointi olisi kilpailun kohteena. Kilpailijat eivät saa kuitenkaan petkuttaa, varastaa tai harhauttaa hankkiakseen muiden kehittämiä luottamuksellisia tietoja.

Samalla kun tietämyksen ja tiedon kehittäminen ja hallinta vaikuttavat yhä merkittävämmiin EU:n talouden toimivuuteen, arvokas julkistamaton taitotieto ja tieto (liikesalaisuudet) altistuvat yhä useammin varkauksille, vakoilulle tai muille väärinkäytöksille (muun muassa globalisaation, ulkoistamisen, pitempien toimitusketjujen sekä tieto- ja viestintätekniikan lisääntyneen käytön vuoksi). Lisäksi tämä kasvattaa sitä riskiä, että varastettuja liikesalaisuuksia käytetään kolmansissa maissa sellaisten teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden tuottamiseen, jotka kilpailevat myöhemmin EU:ssa väärinkäytöksen uhrin tuottamien tavaroiden kanssa. Oikeudellinen kehys, jolla liikesalaisuuksia suojataan niiden laittomalta hankinnalta, käytöltä tai julkistamiselta, on nykyään niin monitahoinen ja hajanainen, että se haittaa valtioiden rajat ylittävää T&K-toimintaa ja innovatiivisen tietämyksen kierrättämistä heikentämällä eurooppalaisten yritysten kykyä torjua taitotietoonsa kohdistuvat vihamieliset hyökkäykset.

Henkisen omaisuuden infrastruktuurin optimointi on yksi innovaatiunionin pääperiaatteista. Sen vuoksi komissio hyväksyi toukokuussa 2011 uuden mittavan strategian henkistä omaisuutta varten ja sitoutui tutkimaan liikesalaisuuksien suojaamista.¹ Tämä ehdotus on jatkotoimi, joka perustuu sitoumukseen luoda henkisen omaisuuden sisämarkkinat.

¹ KOM(2011) 287.

2. SIDOSRYHMIEN KUULEMINEN JA VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

2.1. Julkinen kuuleminen

Tämä aloite perustuu sen arvioimiseen, mikä merkitys liikesalaisuuksilla on yritysten innovaatiotoiminnan ja kilpailukyvyn kannalta, kuinka laajasti liikesalaisuuksia käytetään, mikä on niiden asema tietämyksen ja aineettomien hyödykkeiden tuottamisessa ja taloudellisessa hyödyntämisessä, millainen suhde niillä on teollis- ja tekijänoikeuksiin ja millainen on niitä koskeva oikeudellinen kehys. Arvioinnissa on käytetty apuna kahta ulkopuolella teetettyä tutkimusta ja sidosryhmien laajaa kuulemistä.

Ensimmäinen tutkimus (joka julkaistiin tammikuussa 2012) sisältää oikeusvertailun, jossa tarkastellaan liikesalaisuuksien suojaamista väärinkäytöltä EU:n eri jäsenvaltioissa. Toisessa, toukokuussa 2013 julkaistussa tutkimuksessa arvioitiin liikesalaisuuksien taloudellisia perusteita ja niiden suojaamista väärinkäytöltä sekä analysoitiin perusteellisemmin liikesalaisuuksien oikeudellista suojaa eri puolilla EU:ta. Tutkimus vahvisti, että eri puolilla EU:ta nykyisin tarjottava suoja liikesalaisuuksien väärinkäyttöä vastaan on hajanainen ja monimuotoinen. Lisäksi tämänhetkistä suojaa pidettiin yleisesti ottaen vaikeaselkoisena, ja sen katsottiin aiheuttavan tarpeettomia kustannuksia ja riskejä. Tutkimuksen mukaan järjestelmä, jolla T&K-toiminnan tulokset voidaan turvata tehokkaasti, on ennakoedellytys yritysten harjoittamalle innovoinnille. Tutkimuksessa pääteltiin myös, että liikesalaisuuksien tehokkaan käytön tarjoama jousto sopii hyvin yhteen sen kanssa, millä tavalla innovaatiotoimintaa harjoitetaan nykyisessä liiketoimintaympäristössä. Tutkimuksessa todettiin, että liikesalaisuuksia koskevan lainsäädännön yhdenmukaistaminen EU:ssa parantaisi yritysten mahdollisuuksia kehittää, vaihtaa ja käyttää innovatiivista tietämystä.

Sidosryhmien näkemyksiä kerättiin kolmessa vaiheessa. Kansalaisyhteiskunnan, teollisuuden, yliopistomaailman ja viranomaisten edustajat keskustelivat aluksi aiheesta konferenssissa, jonka komissio järjesti kesäkuussa 2012.

Toisessa vaiheessa käynnistettiin marraskuussa 2012 suoritetun toisen tutkimuksen yhteydessä kyselytutkimus, jossa käsiteltiin liikesalaisuuksien käyttöä, siihen liittyviä riskejä ja sen oikeudellista suojaa. Kysely suunnattiin edustavalle otokselle yrityksiä eri puolilla EU:ta. Mukana oli myös pk-yrityksiä, joiden osuus oli 60 prosenttia otoksesta. Kyselyyn saatiin yhteensä 537 vastausta. Kaiken kaikkiaan 75 prosenttia vastaajista piti liikesalaisuuksia strategisesti tärkeinä yrityksen kasvun, kilpailukyvyn ja innovaatiotoiminnan tulosten kannalta. Kyselyssä ilmeni, että kymmenen viime vuoden aikana noin joka viides vastaaja oli havainnut vähintään yhden liikesalaisuuksiensa väärinkäyttöyrityksen EU:ssa. Lisäksi lähes kaksi viidestä vastaajasta ilmoitti, että liikesalaisuuksien väärinkäytön riski oli kasvanut saman jakson aikana. Kaksi kolmasosaa vastaajista ilmoitti tukevansa säädösehdotuksen esittämistä EU:n tasolla.

Kolmannessa vaiheessa, joka alkoi 11. joulukuuta 2012 ja päättyi 8. maaliskuuta 2013, komission yksiköt järjestivät avoimen julkisen kuulemisen, jossa keskityttiin tarkastelemaan eri toimintavaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia. Kuulemiseen saatiin 386 vastausta, joista valtaosa oli yksittäisiltä kansalaisilta (ensisijaisesti yhdestä jäsenvaltiosta) ja yrityksiltä. Yhteensä 202 vastaajaa katsoi, että EU:n olisi toteutettava toimia, joilla lujitettaisiin oikeudellista suojaa liikesalaisuuksien väärinkäyttöä vastaan. Kahden tärkeimmän vastaajaryhmän (kansalaiset ja yritykset) esittämät näkemykset poikkesivat kuitenkin toisistaan. Kolme neljästä kansalaisesta katsoi, että liikesalaisuuksien merkitys T&K-toiminnassa on vähäinen ja että liikesalaisuuksien nykyinen oikeudellinen suoja on ylimitoitettu. Lisäksi 75 prosenttia kansalaisista piti EU:n tason toimia tarpeettomina. Vastanneet yritykset pitivät kuitenkin liikesalaisuuksia erittäin tärkeinä T&K-toiminnan ja kilpailukykynsä kannalta. Huomattava enemmistö yrityksistä piti nykyistä suojaa heikkona

erityisesti valtioiden rajat ylittävällä tasolla ja katsoi kansallisten lainsäädäntökehysten välisten erojen aiheuttavan haittoja, kuten kasvattavan liiketoimintaan liittyviä riskejä jäsenvaltioissa, joissa suoja on heikompi, vähentävän kannustimia valtioiden rajat ylittävään T&K-toimintaan ja lisäävän tietojen suojaamiseksi toteutettuihin varotoimenpiteisiin liittyviä kustannuksia.

2.2. Vaikutusten arviointi

Vaikutusten arviointi osoitti seuraavat kansalliset ero liikesalaisuuksien suojassa: liikesalaisuudet ja tilanteet, joissa niitä pitäisi suojata, määritellään vain harvojen jäsenvaltioiden lainsäädännössä, aina ei ole mahdollista määrätä oikeudenloukkaajia lopettamaan rikkomisen, perinteiset vahingonkorvausten laskentasäännöt eivät useinkaan sovellu liikesalaisuuksien väärinkäyttötapauksiin, kaikissa jäsenvaltioissa ei ole käytettävissä vaihtoehtoisia menetelmiä (esim. niiden maksujen määrittäminen, jotka olisi jouduttu maksamaan lisenssisopimuksen nojalla) ja kaikkien jäsenvaltioiden rikosoikeudellisissa säännöissä ei käsitellä liikesalaisuuksien varastamista. Lisäksi monilla jäsenvaltioilla ei ole sääntöjä, joiden tarkoituksena olisi liikesalaisuuksien suojaaminen oikeudenkäyntien aikana, mikä saa liikesalaisuuksien väärinkäytön uhrin luopumaan korvausten hausta tuomioistuimissa.

Tämä on aiheuttanut kaksi pääongelmaa:

- 1) Liian vähäiset kannustimet valtioiden rajat ylittävään innovaatiotoimintaan: Tehottoman oikeudellisen suojan aiheuttama liikesalaisuuksien väärinkäytön riski vaikuttaa innovaatiotoiminnan kannustimiin (myös valtioiden rajat ylittävällä tasolla), koska i) liikesalaisuuksiin perustuvan innovaatiotoiminnan odotettavissa oleva arvo alenee ja sen suojaamisesta aiheutuvat kustannukset kasvavat ja ii) liikesalaisuuksien jakamiseen liittyvä liiketoimintariski kasvaa. Esimerkiksi 40 prosenttia EU:n yrityksistä ei jakaisi liikesalaisuuksia muiden osapuolten kanssa, koska ne pelkäävät, että kyseiset tiedot eivät pysyisi salaisina niiden väärinkäytön tai luvattoman julkistamisen vuoksi. Tämä haittaa innovaatiotoimintaa ja erityisesti tutkimusyhteistyötä ja avointa innovaatiotoimintaa, jotka edellyttävät arvokkaiden tietojen jakamista useamman yrityksen ja tutkimuskumppanin kesken.
- 2) Liikesalaisuuksiin perustuvat kilpailuedut vaarantuvat (kilpailukyky heikkenee): Hajanainen oikeudellinen suoja EU:ssa ei takaa samantasoista suojaa eikä samantasoisia muutoksenhakumahdollisuuksia sisämarkkinoilla, mikä vaarantaa liikesalaisuuksiin perustuvat kilpailuedut riippumatta siitä, liittyvätkö ne innovaatiotoimintaan, ja heikentää liikesalaisuuksien haltijoiden kilpailukykyä. Esimerkiksi Euroopan kemianteollisuus, joka tukeutuu vahvasti prosessi-innovaatioihin, joiden suojaaminen perustuu liikesalaisuuksiin, arvioi, että liikesalaisuuden väärinkäyttö voi usein pienentää liikevaihtoa jopa 30 prosenttia.

Aloitteen tavoitteena on varmistaa, että eurooppalaisten yritysten ja tutkimuslaitosten kilpailukyvyllä, joka perustuu julkistamattomaan taitotietoon ja liiketoimintatietoon (liikesalaisuuksiin), on riittävä suoja. Lisäksi sen tavoitteena on parantaa innovaatioiden kehittämisen ja hyödyntämisen sekä tietämyksen siirron edellytyksiä ja puitteita sisämarkkinoilla. Aloitteella pyritään erityisesti parantamaan liikesalaisuuksien oikeudellista suojaa väärinkäyttöä vastaan sisämarkkinoilla.

Vaikutusten arvioinnissa tarkasteltiin seuraavia vaihtoehtoisia tapoja ratkaista ongelmat:

- Säilytetään tilanne ennallaan.

- Tiedotetaan kansallisista toimenpiteistä, menettelyistä ja oikeussuojakeinoista, joilla voidaan puuttua liikesalaisuuksien väärinkäyttöön.
- Lähennetään kansallisia yksityisoikeudellisia säännöksiä, jotka koskevat liikesalaisuuksien väärinkäytön lainvastaisuutta (säännöistä, jotka koskevat oikeussuojakeinoja ja liikesalaisuuksien luottamuksellisuuden säilyttämistä oikeudenkäyntien aikana, päätetään kuitenkin kansallisella tasolla).
- Lähennetään kansallisia yksityisoikeudellisia oikeussuojakeinoja, joita käytetään liikesalaisuuksien väärinkäyttöä vastaan, sekä sääntöjä, jotka koskevat liikesalaisuuksien luottamuksellisuuden säilyttämistä oikeudenkäyntien aikana ja niiden jälkeen (vaihtoehtoon 3 lisäksi).
- Lähennetään kansallisia rikoslainsäädäntöjä, myös rikosoikeudellisia vähimmäisseuraamuksia koskevia sääntöjä, kansallisten siviililainsäädäntöjen lisäksi (vaihtoehto 4).

Vaikutusten arvioinnissa todettiin, että vaihtoehto 4 olisi oikeassa suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja edistäisi parhaiten niiden saavuttamista.

Yksityisoikeudellisten oikeussuojakeinojen lähentyminen antaisi innovatiivisille yrityksille mahdollisuuden puolustaa oikeutettuja liikesalaisuuksiaan tehokkaammin koko EU:ssa. Jos liikesalaisuuksien haltijat voisivat luottaa luottamuksellisuuteen oikeudenkäynnin aikana, ne olisivat halukkaampia hakemaan oikeudellista suojaa liikesalaisuuksien väärinkäytöstä mahdollisesti aiheutuvia vahinkoja vastaan. Lisääntynyt oikeusvarmuus ja lainsäädäntöjen lähentyminen lisäävät niiden innovaatioiden arvoa, joita yritykset yrittävät suojata liikesalaisuuksina, sillä riski liikesalaisuuksien väärinkäytöstä pienenee. Tämä vaikuttaisi myönteisesti sisämarkkinoiden toimintaan, sillä yritykset, erityisesti pk-yritykset, ja tutkijat pystyisivät hyödyntämään paremmin innovatiivisia ideoitaan tekemällä yhteistyötä parhaiden kumppaneiden kanssa kaikkialla EU:ssa ja lisäämällä siten omalta osaltaan yksityisen sektorin T&K-investointeja sisämarkkinoilla. Toteutettujen toimien ei pitäisi rajoittaa kilpailua, koska yksinoikeuksia ei myönnetä ja koska kuka tahansa kilpailija voi vapaasti hankkia liikesalaisuuden suojaaman tietämyksen itsenäisesti (myös käänteisen suunnittelutekniikan avulla). Toimien ei odoteta myöskään vaikuttavan kielteisesti sellaisen korkeasti koulutetun työvoiman palkkaamiseen ja liikkuvuuteen sisämarkkinoilla, joka voi saada liikesalaisuuden tietoonsa. Tämän odotetaan vaikuttavan ajan mittaan myönteisesti EU:n talouden kilpailukykyyn ja kasvuun. Aloite ei myöskään vaikuta haitallisesti perusoikeuksiin. Sillä edistetään erityisesti omistusoikeutta ja elinkeinovapautta. Oikeudenkäyntiasiakirjoihin tutustumisen osalta on otettu käyttöön suojatoimia, joilla suojataan oikeutta puolustukseen. Aloite sisältää myös suojatoimia, joilla varmistetaan sananvapauden ja tiedonvälityksen vapauden noudattaminen.

Aloite on yhdenmukainen kansainvälisten velvoitteiden (toisin sanoen teollis- ja tekijänoikeuksien kaupan liittyvistä näkökohdista tehdyn sopimuksen eli TRIPS-sopimuksen) kanssa. Tärkeimmillä kauppakumppaneilla on samankaltaista lainsäädäntöä tästä asiasta.

3. EHDOTUKSEEN LIITTYVÄT OIKEUDELLISET NÄKÖKOHDAT

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 114 artiklassa määrätään kansalliset säännökset yhdenmukaistavien EU:n sääntöjen antamisesta aina, kun se on tarpeen sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi. Ehdotuksen tavoitteena on luoda sisämarkkinoille riittävät ja samantasoiset muutoksenhakekeinot liikesalaisuuksien väärinkäytön varalta (ja tarjota samalla riittävät suojakeinot väärinkäytösten torjumiseksi).

Nykyiset kansalliset säännöt tarjoavat EU:ssa epäyhtenäisen suojan liikesalaisuuksien väärinkäyttöä vastaan, mikä vaarantaa tiedon ja taitotiedon sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan. Jotta arvokkaan tiedon (kuten valmistusprosesseja, uusia aineita ja materiaaleja, patentoimatonta teknologiaa ja liiketoimintaratkaisuja koskevan tiedon) taloudellinen potentiaali voitaisiin hyödyntää kokonaan, tieto on voitava siirtää luottamuksellisesti, koska sillä voi olla erilaisia käyttötarkoituksia eri maantieteellisillä alueilla oleville toimijoille. Tällä tavoin luovan työn tekijät saavat tuloja ja resurssit voidaan jakaa tehokkaasti. Oikeudellisen kehyksen hajanaisuus heikentää myös kannustimia valtioiden rajat ylittävään innovaatiotoimintaan, joka riippuu liikesalaisuutena suojellun tiedon käytöstä, kuten sijoittautuminen eri jäsenvaltioihin liikesalaisuuksiin perustuvien tavaroiden tai palveluiden tuotantoa tai markkinointia varten, tavaroiden tai palveluiden toimittaminen toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevalle yritykselle tai tuotannon ulkoistaminen toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevalle yritykselle. Jos liikesalaisuutta käytetään tällaisessa tilanteessa väärin toisessa maassa, jossa suoja on heikompi, teollis- tai tekijänoikeutta loukkaavat tavarat voivat levitä koko markkinoille. Voimassa olevat kansalliset säännöt vähentävät siten valtioiden rajat ylittävän T&K-verkon ja innovoinnin houkuttelevuutta ja vaikeuttavat niitä. Ne kasvattavat myös liiketoimintariskiä jäsenvaltioissa, joissa suoja on heikompi, mikä vaikuttaa kielteisesti koko EU:n talouteen. Tämä johtuu valtioiden rajat ylittävän kaupan kannustimien heikkenemisestä ja kyseisistä jäsenvaltioista lähtöisin olevien (tai niiden kautta maahan tuotujen), teollis- tai tekijänoikeutta loukkaavien tavaroiden leviämisestä koko sisämarkkinoiden alueelle. Ehdotuksen tarkoituksena on helpottaa rajat ylittävää T&K-yhteistyötä, sillä selkeän, vakaan ja yhtenäisen suojan tarjoaminen liikesalaisuuksille väärinkäyttöä vastaan edistää liikesalaisuuksien ja luottamuksellisen taitotiedon jakamista ja siirtoa valtiosta toiseen vähentämällä monen eri valtion lainsäädännön noudattamiseen liittyviä riskejä ja transaktiokustannuksia. Ehdotuksen odotetaan myös parantavan valtioiden rajat ylittävän kaupankäynnin kannustimia vähentämällä ”vapaamatkustajien” suunnalta tulevaa epätervettä kilpailua rajat ylittävillä markkinoilla.

Toissijaisuusperiaatteen noudattamisesta voidaan todeta, että vaikutusten arvioinnissa mainitut ongelmat johtuvat siitä, että nykyinen sääntelykehys on monitahoinen ja epäyhtenäinen eikä takaa tasapuolisia toimintaedellytyksiä EU:n yrityksille. Tämä vaikuttaa kielteisesti yritysten ja koko EU:n kilpailukykyyn. Ongelmien ratkaisemiseksi on olennaisen tärkeää yhtenäistää jäsenvaltioiden oikeussuojakeinoja. Yhtenäistäminen ei kuitenkaan onnistu pelkästään jäsenvaltioiden toimin, sillä kokemus on osoittanut, että edes silloin, kun jäsenvaltiot koordinoivat sääntöjään tietyssä määrin esimerkiksi TRIPS-sopimuksella, kansallisia sääntöjä ei saada sisällöltään riittävän yhdenmukaisiksi. Ehdotettu toimi on sen vuoksi toteutettava EU:n tasolla, jotta sen vaikutukset ulottuisivat koko EU:hun.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ehdotuksella ei ole vaikutuksia Euroopan unionin talousarvioon. Kaikki toimet, joita ehdotetaan komissiolle tässä asiakirjassa, ovat johdonmukaisia ja yhteensopivia uuden monivuotisen rahoituskehyksen (2014–2020) kanssa.

5. EHDOTUKSEN KUVAUS

5.1. Yleiset säännökset

Direktiivin I luvussa määritellään kohde (1 artikla): direktiiviä sovelletaan liikesalaisuuksien laittomaan hankintaan, julkistamiseen ja käyttöön sekä toimenpiteisiin, menettelyihin ja oikeussuojakeinoihin, jotka olisi asetettava saataville yksityisoikeudellista muutoksenhakua varten.

Direktiivin I luvun 2 artiklassa määritellään keskeiset käsitteet. Liikesalaisuuden määritelmä sisältää kolme osaa: i) tiedon on oltava luottamuksellista, ii) sillä olisi oltava kaupallista arvoa luottamuksellisuutensa vuoksi ja iii) liikesalaisuuden haltijan olisi pitänyt pyrkiä kohtuullisessa määrin pitämään tieto luottamuksellisena. Tämä määritelmä noudattaa TRIPS-sopimuksessa olevaa julkistamattoman tiedon määritelmää.

Liikesalaisuuden haltijan määritelmän keskeinen osa on liikesalaisuuteen nähden käytettävän määräysvallan laillisuuden käsite – jälleen TRIPS-sopimuksen mukaisesti. Siten sillä varmistetaan, että liikesalaisuuden alkuperäisen haltijan lisäksi myös lisenssinhaltijat voivat puolustaa liikesalaisuutta.

Teollis- tai tekijänoikeutta loukkaavan tavarahan määritelmä sisältää oikeasuhteisuuden arvioinnin. Tavaroiden, jotka on suunniteltu tai valmistettu laittomasti tai joita markkinoidaan laittomasti, on hyödyttävä olennaisessa määrin kyseisestä liikesalaisuudesta, jotta niitä voitaisiin pitää teollis- tai tekijänoikeutta loukkaavina tavaroina. Tätä testiä olisi käytettävä harkittaessa toimenpiteitä, jotka vaikuttavat suoraan oikeudenloukkaajan valmistamiin tai markkinoille tuomiin tavaroihin.

Direktiivin II luvussa vahvistetaan olosuhteet, joissa liikesalaisuuden hankinta, käyttö ja julkistaminen on laitonta (3 artikla). Liikesalaisuuden haltija saa samalla oikeuden hakea direktiivissä säädettyjen toimenpiteiden ja muutoksenhakekeinojen soveltamista. Keskeinen tekijä arvioitaessa, onko kyse laittomasta toimesta, on liikesalaisuuden haltijan suostumuksen puuttuminen. Lisäksi 3 artiklassa todetaan, että jos liikesalaisuutta käyttää kolmas osapuoli, joka ei ole osallistunut suoraan alkuperäiseen laittomaan hankintaan, käyttöön tai julkistamiseen, myös tällainen käyttö on laitonta aina, kun kyseisen kolmas osapuoli oli tietoinen tai sen olisi pitänyt olla tietoinen alkuperäisestä laittomasta toimesta tai kyseinen toimi annettiin sille tiedoksi. Direktiivin 4 artiklassa täsmennetään nimenomaisesti, että itsenäinen keksintöjen tekeminen ja käänteinen suunnittelutekniikka ovat laillisia tiedonhankintatapoja.

5.2. Toimenpiteet, menettelyt ja muutoksenhakekeinot

Direktiivin III luvussa vahvistetaan toimenpiteet, menettelyt ja muutoksenhakekeinot, jotka olisi asetettava liikesalaisuuden haltijan saataville siltä varalta, että kolmas osapuoli hankkii tai julkistaa kyseisen liikesalaisuuden laittomasti tai käyttää sitä laittomasti.

Kyseisen luvun 1 jaksossa vahvistetaan yleiset periaatteet, joita sovelletaan yksityisoikeudellisiin täytäntöönpanosäädöksiin liikesalaisuuksien väärinkäytön estämiseksi ja tukahduttamiseksi. Näitä yleisiä periaatteita ovat muun muassa tehokkuus, tasapuolisuus ja oikeasuhteisuus (5 artikla) sekä suojakeinot oikeudenkäynteihin liittyvien väärinkäytösten estämiseksi (6 artikla). Direktiivin 7 artiklassa säädetään vanhentumisajasta. Direktiivin 8 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltiot asettavat oikeusviranomaisten käyttöön mekanismit sellaisten liikesalaisuuksien luottamuksellisuuden säilyttämiseksi, jotka on julkistettu tuomioistuimessa oikeudenkäyntiä varten. Mahdollisia toimenpiteitä ovat muun muassa rajoitusten asettaminen oikeudelle tutustua osapuolten tai kolmansien osapuolten toimittamiin asiakirjoihin (kaikkiin asiakirjoihin tai osaan niistä), rajoitusten asettaminen pääsulle oikeudenkäyntiin ja oikeudelle tutustua oikeudenkäyntipöytäkirjoihin sekä osapuolten tai kolmansien osapuolten määrääminen laatimaan ei-luottamukselliset toisinnot asiakirjoista, jotka sisältävät liikesalaisuuksia, ja laatimaan ei-luottamukselliset toisinnot myös tuomioistuimen päätöksistä. Näitä toimenpiteitä olisi sovellettava oikeasuhteisesti, jottei loukattaisi osapuolten oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Luottamuksellisuutta koskevia toimenpiteitä on sovellettava oikeudenkäynnin aikana ja myös sen jälkeen haettaessa oikeutta tutustua asiakirjoihin niin kauan kuin kyseiset tiedot ovat liikesalaisuuksia.

III luvun 2 jaksossa säädetään turvaamis- ja säilyttämistoimenpiteistä, jotka toteutetaan väliaikaisten kieltotuomioiden muodossa tai asettamalla teollis- tai tekijänoikeutta loukkaavat tavarat hukkaamiskieltoon (9 artikla). Siinä vahvistetaan myös suojakeinot, joilla varmistetaan turvaamis- ja säilyttämistoimenpiteiden tasapuolisuus ja oikeasuhteisuus (10 artikla).

III luvun 3 jaksossa säädetään toimenpiteistä, jotka voidaan määrätä pääasiallisesti koskevan päätöksen ohella. Direktiivin 11 artiklassa säädetään liikesalaisuuden käyttö- tai julkistamiskiellosta, teollis- tai tekijänoikeutta loukkaavien tavaroiden valmistamista, tarjoamista, markkinoille saattamista ja käyttöä (tai kyseisissä tarkoituksissa tapahtuvaa teollis- tai tekijänoikeutta loukkaavien tavaroiden tuontia tai varastointia) koskevasta kiellosta ja korjaustoimenpiteistä. Korjaustoimenpiteillä muun muassa pyydetään oikeudenloukkaajaa tuhoamaan tai toimittamaan alkuperäiselle liikesalaisuuden haltijalle kaikki hallussaan pitämänsä tiedot, jotka koskevat laittomasti hankittua, käytettyä tai julkistettua liikesalaisuutta. Direktiivin 12 artiklassa vahvistetaan suojakeinot, joilla varmistetaan 11 artiklassa säädettyjen toimenpiteiden tasapuolisuus ja oikeasuhteisuus.

Vahingonkorvausten myöntämisestä vahingosta, jonka liikesalaisuuden haltija on kärsinyt liikesalaisuutensa laittoman hankinnan, käytön tai julkistamisen vuoksi, säädetään 13 artiklassa, jossa edellytetään kaikkien merkityksellisten tekijöiden, myös vastaajan saaman perusteettoman voiton, ottamista huomioon. Saataville asetetaan myös mahdollisuus vahingonkorvausten laskemiseen hypoteettisten lisenssimaksujen perusteella kuten teollis- ja tekijänoikeuksien loukkausten tapauksessa.

Direktiivin 14 artiklassa toimivaltaisille oikeusviranomaisille annetaan valtuudet toteuttaa julkistamistoimenpiteitä kantajan pyynnöstä, muun muassa julkaisemalla pääasiallisesti koskeva päätös, edellyttäen, ettei liikesalaisuutta julkisteta, toimenpiteen oikeasuhteisuuden arvioinnin jälkeen.

Direktiivi ei sisällä sääntöjä tuomioistuinten päätösten täytäntöönpanosta valtioiden rajojen yli, koska tähän kysymykseen sovelletaan EU:n yleisiä sääntöjä asiasta. Kyseisissä yleisissä säännöissä sallitaan, että tuomioistuimen päätös, jossa kielletään teollis- tai tekijänoikeutta loukkaavien tavaroiden tuonti EU:hun, pannaan täytäntöön kaikissa jäsenvaltioissa.

5.3. Seuraamukset, raportointi ja loppusäännökset

Jotta voidaan varmistaa direktiivin tehokas soveltaminen ja asetettujen tavoitteiden saavuttaminen, IV luvussa säädetään seuraamuksista, joita määrätään III luvussa säädettyjen toimenpiteiden laiminlyönnin vuoksi. IV luku sisältää myös seuranta- ja raportointia koskevat säännökset.

Komissio katsoo selittävästä asiakirjoista annettujen yhteisten poliittisten lausumien² mukaisesti, ettei saatavilla ole riittäviä perusteita, joilla jäsenvaltioille voitaisiin esittää virallinen pyyntö esittää selittäviä asiakirjoja, joista käy ilmi direktiivin osien ja kansallisen lainsäädännön osaksi saattamiseen tarkoitettujen välineiden vastaavien osien suhde. Tekniseltä kannalta direktiivi ei ole erityisen monimutkainen väline, sillä se sisältää vain vähäisen määrän oikeudellisia velvoitteita, jotka edellyttävät saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä, ja se koskee tarkoin rajattua aihetta, jota on jo säännelty kansallisella tasolla kohdealaan läheisesti liittyvällä teollis- ja tekijänoikeuksien alalla. Tämän vuoksi direktiivin saattamisen osaksi kansallista lainsäädäntöä ei odoteta aiheuttavan vaikeuksia, mikä helpottanee kansallisen lainsäädännön osaksi saattamisen seuranta- ja raportointia.

² EUVL C 369, 17.12.2011, s. 14-15.

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI**julkistamattoman taitotiedon ja liiketoimintatiedon (liikesalaisuuksien) suojaamisesta laittomalta hankinnalta, käytöltä ja julkistamiselta**

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 114 artiklan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon³,ovat kuulleet Euroopan tietosuojavaltuutettua⁴,

noudattavat tavallista lainsäätämisjärjestystä,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Yritykset ja ei-kaupalliset tutkimuslaitokset investoivat osaamistalouden valuuttana käytettävien taitotiedon ja tiedon hankkimiseen, kehittämiseen ja soveltamiseen. Nämä investoinnit henkisen pääoman tuottamiseen ja soveltamiseen määräävät yritysten ja tutkimuslaitosten kilpailukyvyn markkinoilla ja siten myös investointien tuoton, joka on yritysten harjoittaman tutkimus- ja kehitystoiminnan perimmäinen tarkoitus. Yritykset käyttävät erilaisia keinoja ottaakseen haltuunsa innovaatiotoimintansa tulokset, kun avoimuus estää niiden tutkimus- ja innovaatioinvestointien täysipainoisen hyödyntämisen. Yksi näistä keinoista on virallisten teollis- ja tekijänoikeuksien, kuten patenttien, mallioikeuksien tai tekijänoikeuksien, käyttö. Toinen keino on kyseisen yhteisön kannalta arvokkaan mutta vain suppean piirin tuntuman tietämyksen käyttöoikeuden suojaaminen ja tällaisen tietämyksen hyödyntäminen. Taitotiedosta ja liiketoimintatiedosta, jotka ovat julkistamattomia ja joita on tarkoitus käsitellä luottamuksellisina, käytetään nimitystä ”liikesalaisuus”. Kaikenkokoiset yritykset arvostavat liikesalaisuuksia yhtä paljon kuin patenteja ja muita teollis- ja tekijänoikeuksien muotoja ja käyttävät luottamuksellisuutta liiketoiminta- ja tutkimusinnovaatiotoiminnan hallintavälineenä. Luottamuksellisuus kattaa hyvin monenlaisia tietoja teknisestä tietämyksestä aina kaupallisiin tietoihin, kuten tietoihin asiakkaista ja toimittajista, liiketoimintasuunnitelmista tai markkinatutkimuksista ja -strategioista. Liikesalaisuudet suojaavat hyvin monenlaista taitotietoa ja kaupallista tietoa joko täydennyksenä tai vaihtoehtona teollis- ja

³ EUVL C , , s. .⁴ EUVL C , , s. .

tekijänoikeuksille ja antavat luovan työn tekijöille mahdollisuuden hyötyä luomistyönsä tuloksista ja innovaatioista. Liikesalaisuudet ovat sen vuoksi erityisen tärkeitä tutkimus- ja kehitystyön sekä innovatiivisen suorituskäyvän kannalta.

- (2) Avoin innovointi on tärkeä viputekijä uuden tietämyksen luonnissa. Se edistää yhdessä luotuun tietämykseen perustuvien uusien innovatiivisten liiketoimintamallien kehittämistä. Liikesalaisuuksilla on tärkeä rooli yritysten välisen tietojenvaihdon suojaamisessa sisämarkkinoilla ja niiden ulkopuolella harjoitettavan tutkimus- ja kehitystyön ja innovaatiotoiminnan yhteydessä. Tutkimusyhteistyö, myös valtioiden rajat ylittävä yhteistyö, on erityisen tärkeää yritysten tutkimus- ja kehitystyön lisäämiseksi sisämarkkinoilla. Avoin innovaatiotoiminta toimii katalyyttinä, jonka avulla kuluttajien tarpeita vastaavat ja yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemista edistävät uudet ideat löytävät tiensä markkinoille. Sisämarkkinoilla, joilla tällaista valtioiden rajat ylittävää yhteistoimintaa haittaavat esteet on supistettu minimiin ja joilla kilpailu on vääristymätöntä, henkinen luomistyö ja innovaatiotoiminta edistävät investoimista innovatiivisiin prosesseihin, palveluihin ja tuotteisiin. Henkisen luomistyön ja innovaatiotoiminnan kannalta otollinen ympäristö on unionissa tärkeässä asemassa myös työllisyyden kasvun ja talouden kilpailukykyyn parantamisen kannalta. Vaikka liikesalaisuudet kuuluvat yleisimmin käytettyihin yritysten henkisen luomistyön ja innovatiivisen taitotiedon suojaamiskeinoihin, voimassa oleva unionin lainsäädäntökehys tarjoaa niille heikoimman suojan siltä varalta, että kolmannet osapuolet hankkivat, käyttävät tai julkistavat niitä laittomasti.
- (3) Innovatiiviset yritykset altistuvat yhä enemmän joko unionista tai sen ulkopuolelta lähtöisin oleville epärehellisille käytännöille, kuten varkauksille, luvattomalle kopioinnille, teollisuusvakoilulle ja luottamuksellisuusvaatimusten rikkomiselle, joiden tarkoituksena on liikesalaisuuksien väärinkäyttö. Viimeaikainen kehitys, kuten globalisaatio, ulkoistamisen lisääntyminen, pitemmät toimitusketjut sekä tieto- ja viestintäteknologian käytön yleistymisen, kasvattaa omalta osaltaan kyseisiin käytäntöihin liittyviä riskejä. Liikesalaisuuksien laitton hankinta, käyttö tai julkistaminen vaarantavat liikesalaisuuden laillisen haltijan mahdollisuuden saada ensimmäisen toimijan etuja käyttämällä innovaatiotoimintansa tuotoksia. Sellaisten tehokkaiden ja vertailukelpoisten oikeudellisten keinojen puuttuminen, jotka mahdollistavat liikesalaisuuksien suojaamisen koko unionissa, heikentää valtioiden rajat ylittävän innovaatiotoiminnan kannustimia sisämarkkinoilla ja estää liikesalaisuuksien optimaalisen käytön talouskasvun vauhdittamiseen ja työpaikkojen luomiseen. Tämä laimentaa innovointi- ja luomisintoa sekä vähentää investointeja, mikä haittaa sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa ja heikentää näiden markkinoiden kasvumahdollisuuksia.
- (4) Maailman kauppajärjestössä toteutetut kansainväliset toimet tämän ongelman ratkaisemiseksi johtivat teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyviä näkökohtia koskevan sopimuksen (TRIPS-sopimus) tekemiseen. Sopimus sisältää muun muassa määräyksiä, joiden tarkoituksena on estää kolmansia osapuolia hankkimasta, käyttämästä tai julkistamasta liikesalaisuuksia laittomasti. Kyseiset määräykset ovat yhteisiä kansainvälisiä normeja. Sopimus, joka hyväksyttiin neuvoston päätöksellä 94/800/EY⁵, velvoittaa kaikkia jäsenvaltioita ja myös unionia itseään.

⁵ Neuvoston päätös, tehty 22 päivänä joulukuuta 1994, Uruguayn kierroksen monenvälisissä kauppaneuvotteluissa (1986–1994) laadittujen sopimusten tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta yhteisön toimivaltaan kuuluvissa asioissa (EYVL L 336, 23.12.1994 s. 1).

- (5) Sen estämättä, mitä TRIPS-sopimuksessa määrätään, jäsenvaltioiden lainsäädännöissä on merkittäviä eroja sellaisissa liikesalaisuuksia suojaavissa säännöksissä, joiden tarkoituksena on estää muita henkilöitä hankkimasta, käyttämästä tai julkistamasta liikesalaisuuksia. Esimerkkinä voidaan mainita, etteivät kaikki jäsenvaltiot ole laatineet liikesalaisuuksien ja/tai liikesalaisuuksien laittoman hankinnan, käytön tai julkistamisen kansallisia määritelmiä, minkä vuoksi suojan piiriin ei ole helppo päästä ja suojan laajuus vaihtelee eri jäsenvaltioissa. Yksityisoikeudelliset muutoksenhakukeinot, joilla voidaan puuttua liikesalaisuuksien laittomaan hankintaan, käyttöön tai julkistamiseen, eivät myöskään ole yhdenmukaisia, sillä on jäsenvaltioita, joissa kolmansille osapuolille, jotka eivät ole liikesalaisuuden laillisen haltijan kilpailijoita, ei voida antaa lopettamismääräyksiä. Jäsenvaltioiden välillä on eroja myös sellaisten kolmansien osapuolten kohtelussa, jotka hankkivat liikesalaisuuden vilpittömässä mielessä mutta saavat myöhemmin liikesalaisuuden käytön yhteydessä tietoonsa, että kyseinen hankinta perustui toisen osapuolen aiemmin tekemään luvattomaan hankintaan.
- (6) Kansalliset säännöt eroavat myös siinä, voivatko liikesalaisuuden lailliset haltijat pyytää sellaisten tavaroiden tuhoamista, jotka valmistanut kolmas osapuoli käyttää liikesalaisuuksia laittomasti, tai pyytää sellaisten asiakirjojen, tiedostojen tai materiaalien palauttamista tai tuhoamista, jotka sisältävät laittomasti hankitun tai käytetyn liikesalaisuuden tai joissa hyödynnetään tällaista liikesalaisuutta. Vahingonkorvausten laskennassa sovellettavissa kansallisissa säännöissä ei myöskään oteta aina huomioon liikesalaisuuksien aineetonta luonnetta, mikä vaikeuttaa tosiasiallisten menetettyjen voittojen tai oikeudenloukkaajan perusteettoman vaurastumisen näyttämistä toteen, koska kyseisille tiedoille ei voida vahvistaa markkina-arvoa. Vain muutamat jäsenvaltiot sallivat sellaisten abstraktien sääntöjen soveltamisen, joiden mukaan vahingonkorvausten laskenta perustuu kohtuulliseen lisenssimaksuun tai maksuun, joka olisi jouduttu maksamaan, jos liikesalaisuuden käyttöä olisi säännelty lisenssillä. Monien jäsenvaltioiden säännöt eivät myöskään takaa liikesalaisuuden luottamuksellisuuden säilyttämistä, jos liikesalaisuuden haltija esittää vaatimuksen, jossa väitetään, että kolmas osapuoli on hankkinut tai julkistanut liikesalaisuuden taikka käyttänyt liikesalaisuutta laittomasti. Tämä vähentää voimassa olevien toimenpiteiden ja muutoksenhakukeinojen houkuttelevuutta ja heikentää tarjottavaa suojaa.
- (7) Erot jäsenvaltioiden tarjoamassa liikesalaisuuksien oikeudellisessa suojassa aiheuttavat sen, ettei liikesalaisuuksien suojataso ole yhtäläinen eri puolilla unionia, mikä johtaa sisämarkkinoiden hajanaisuuteen tällä alalla ja heikentää sääntöjen yleistä pelotevaikutusta. Tämä vaikuttaa sisämarkkinoihin siltä osin kuin tällaiset erot vähentävät yritysten kannustimia aloittaa valtioiden rajojen yli harjoitettava taloudellinen innovaatiotoiminta, kuten yhteistyökumppaneiden kanssa harjoitettava tutkimus- tai tuotantoyhteistyö, ulkoistaminen tai investoiminen muihin jäsenvaltioihin, sillä tällainen toiminta olisi riippuvaista liikesalaisuuksina suojatun tiedon käytöstä. Valtioiden rajat ylittävässä verkossa harjoitettava tutkimus- ja kehitystoiminta sekä innovaatiotoiminta ja myös näihin liittyvä tuotanto ja valtioiden rajat ylittävä kauppa muuttuvat tämän vuoksi vähemmän houkutteleviksi ja vaikeammin harjoitettaviksi toiminnoiksi unionissa. Tämä aiheuttaa myös innovaatiotoimintaan liittyvää tehottomuutta koko unionin tasolla. Lisäksi liiketoimintariski kasvaa jäsenvaltioissa, joissa liikesalaisuuksien suojataso on suhteellisen matala, koska liikesalaisuuksien varastaminen tai muu laitton hankinta on niissä helpompaa. Tämän seurauksena on tehoton pääoman kohdentaminen kasvua edistävään innovaatiotoimintaan sisämarkkinoilla, koska suojatoimenpiteisiin

joudutaan joissakin jäsenvaltioissa panostamaan enemmän varoja riittämättömän oikeudellisen suojan kompensoimiseksi. Matala suojataso helpottaa myös vilpillisesti toimivien kilpailijoiden toimintaa, sillä kyseiset kilpailijat saattavat levittää liikesalaisuuksien laittoman hankinnan tuloksena valmistetut tavarat koko sisämarkkinoiden alueelle. Lainsäädännössä olevat erot helpottavat myös tavaroiden tuontia kolmansista maista unioniin sellaisten rajanylityspaikkojen kautta, joiden suojataso on heikompi, kun tavaroiden suunnittelu, valmistus tai markkinointi perustuu varastettuihin tai muulla tavalla laittomasti hankittuihin liikesalaisuuksiin. Tällaiset erot haittaavat kaiken kaikkiaan sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa.

- (8) Unionin tasolla on aiheellista vahvistaa säännöt, joilla kansallisia lainsäädäntöjärjestelmiä lähennetään toisiinsa, jotta voidaan varmistaa, että sisämarkkinoilla tarjotaan riittäviä ja yhtenäisiä oikeussuojakeinoja liikesalaisuuksien laittoman hankinnan, käytön tai julkistamisen varalta. Tätä varten on tärkeää ottaa käyttöön yhtenäinen liikesalaisuuden määritelmä, jossa ei aseteta rajoituksia väärinkäytöltä suojattavalle kohteelle. Tällainen määritelmä olisi sen vuoksi laadittava siten, että se kattaa liiketoimintatiedon, teknologisen tiedon ja taitotiedon, kun tietojen pitämiseen luottamuksellisina liittyy oikeutettu etu ja niiden luottamuksellisuuden säilyttämiseen perusteltu luottamus. Määritelmän ulkopuolelle olisi jätettävä vähäpätöiset tiedot, eikä se saisi myöskään kattaa tietämystä ja taitoja, jotka työntekijät ovat hankkineet osana tavanomaista työskentelyä; tällaiset tiedot ovat sellaisten henkilöiden tiedossa tai saatavilla, jotka liikkuvat piireissä, joissa yleensä käsitellään kyseisenkaltaisia tietoja.
- (9) Tärkeää on myös määritellä olosuhteet, joissa oikeudellista suojaa voidaan pitää perusteltuna. Tästä syystä on tarpeen määrittää toimintatapa ja käytännöt, joita olisi pidettävä liikesalaisuuksien laittomana hankintana, käyttönä tai julkistamisena. Tapahtumia, joissa unionin toimielimet ja elimet tai kansalliset viranomaiset julkistavat liiketoimintatietoja, joita ne pitävät hallussaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1049/2001⁶ mukaisten velvoitteiden tai muiden asiakirjoihin tutustumista koskevista oikeuksista annettujen sääntöjen perusteella, ei saisi pitää liikesalaisuuden laittomana julkistamisena.
- (10) Innovoinnin ja kilpailun edistämiseksi tämän direktiivin säännökset eivät saisi luoda sellaista taitotietoa tai tietoa koskevia yksinoikeuksia, joka on suojattu liikesalaisuutena. Tämän vuoksi saman taitotiedon ja tiedon keksiminen itsenäisesti on edelleen mahdollista, ja liikesalaisuuden haltijan kilpailijat voivat myös vapaasti käyttää käännteistä suunnittelutekniikkaa laillisesti hankittuun tuotteeseen nähden.
- (11) Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti toimenpiteet ja muutoksenhakukeinot, joiden tarkoituksena on liikesalaisuuksien suojaaminen, olisi suunniteltava siten, että ne edistävät tutkimus- ja innovaatiotoiminnan sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa koskevaa tavoitetta mutteivät vaaranna muita julkisen edun mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Kyseisillä toimenpiteillä ja muutoksenhakukeinoilla varmistetaan, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset ottavat huomioon liikesalaisuuden arvon, laittomaan hankintaan, käyttöön tai julkistamiseen johtavan toimintatavan vakavuuden sekä tällaisen toimintatavan vaikutukset. Olisi myös varmistettava, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat käyttää harkintavaltaa arvioidessaan asianosaisten, kolmansien osapuolten ja tarvittaessa myös kuluttajien etuja.

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi (EYVL L 145, 31.5.2001, s. 43).

- (12) Sisämarkkinoiden moitteeton toiminta häiriintyisi, jos kyseisiä toimenpiteitä ja muutoksenhakukeinoja käytettäisiin laittomiin tarkoituksiin, jotka eivät ole tämän direktiivin tavoitteiden mukaisia. Tämän vuoksi on tärkeää varmistaa, että oikeusviranomaisilla on toimivalta määrätä seuraamuksia vilpillisessä mielessä toimivien ja ilmeisen perusteettomien kanteita tekevien kantajien väärinkäytöksistä. Tärkeää on myös, etteivät toimenpiteet ja muutoksenhakukeinot rajoita sananvapautta ja tiedonvälityksen vapautta (joka käsittää myös Euroopan unionin perusoikeuskirjan 11 artiklassa säädetty tiedotusvälineiden vapauden ja moniarvoisuuden) tai ilmiantamista. Tämän vuoksi liikesalaisuuksien suoja ei pitäisi ulottaa tapauksiin, joissa liikesalaisuuden julkistaminen palvelee yleistä etua väärinkäytöksen tai tuomittavan toiminnan paljastuksen myötä.
- (13) Oikeusvarmuuden vuoksi ja ottaen huomioon, että liikesalaisuuksien laillisten haltijoiden odotetaan hoitavan varmistamisvelvollisuuden, joka koskee kyseisten haltijoiden arvokkaiden liikesalaisuuksien luottamuksellisuuden säilyttämistä, vaikuttaa siltä, että on aiheellista rajoittaa mahdollisuutta nostaa kanne liikesalaisuuksien suojaamiseksi rajalliseksi ajaksi sen ajankohdan jälkeen, jona liikesalaisuuksien haltijat saivat tiedon tai jona niiden voitiin kohtuudella olettaa saaneen tiedon siitä, että kolmas osapuoli oli hankkinut tai julkistanut niiden liikesalaisuuden laittomasti taikka käyttänyt sitä laittomasti.
- (14) Ajatus liikesalaisuuden luottamuksellisuuden menettämisestä oikeudenkäynnin aikana saa usein liikesalaisuuksien lailliset haltijat luopumaan menettelyiden aloittamisesta liikesalaisuuksiensa puolustamiseksi, mikä heikentää toimenpiteiden ja muutoksenhakukeinojen tehokkuutta. Tästä syystä on tarpeen vahvistaa erityiset vaatimukset, joiden tarkoituksena on suojata riitautetun liikesalaisuuden luottamuksellisuutta sellaisten oikeudenkäyntien aikana, jotka on pantu vireille sen puolustamiseksi, rajoittamatta kuitenkaan asianmukaisia suojakeinoja, joilla varmistetaan oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Näihin vaatimuksiin olisi sisällytettävä mahdollisuus rajoittaa todisteiden saantia tai pääsyä oikeudenkäynteihin tai julkaista vain ei-luottamuksellisia osia tuomioistuinten päätöksistä. Tällainen suoja olisi pidettävä voimassa oikeudenkäyntien päättymisen jälkeen niin kauan kuin tiedot, jotka kuuluvat liikesalaisuuden soveltamisalaan, eivät ole tekijänoikeudesta vapaata aineistoa.
- (15) Sillä, että kolmas osapuoli hankkii liikesalaisuuden laittomasti, voi olla tuhoisia vaikutuksia liikesalaisuuden lailliseen haltijaan, koska liikesalaisuuden julkistamisen jälkeen liikesalaisuuden haltijan on mahdotonta palauttaa liikesalaisuuden menettämistä edeltänyttä tilannetta. Tämän vuoksi on olennaisen tärkeää asettaa saataville nopeita ja käyttökelpoisia välitoimia liikesalaisuuden laittoman hankinnan, käytön tai julkistamisen lopettamiseksi välittömästi. Tällaisten helpottavien toimien on oltava saatavilla ilman, että joudutaan odottamaan pääasiaa koskevaa ratkaisua, noudattaen asianmukaisesti oikeuksia puolustukseen ja suhteellisuusperiaatetta sekä ottaen huomioon tapauskohtaiset erityispiirteet. Lisäksi saatetaan vaatia takeita, jotka ovat riittävät perusteettomasta pyynnöstä vastaajalle aiheutuneiden kustannusten ja vahingon kattamiseksi erityisesti silloin, kun viiveet aiheuttaisivat korjaamatonta vahinkoa liikesalaisuuden lailliselle haltijalle.
- (16) Samasta syystä on myös tärkeää säätää toimenpiteistä, joilla pyritään estämään liikesalaisuuden myöhempi laiton käyttö tai julkistaminen. Jotta kieltotoimenpiteet olisivat tehokkaita, niiden keston – silloin, kun olosuhteet edellyttävät keston rajoittamista – olisi oltava riittävän pitkä kolmannen osapuolen liikesalaisuuden laittomasta hankinnasta, käytöstä tai julkistamisesta mahdollisesti saaman kaupallisen

hyödyn poistamiseksi. Tämän tyyppisten toimenpiteiden ei kuitenkaan pitäisi olla täytäntöönpanokelpoisia, jos liikesalaisuuden alun perin kattama tieto on tekijänoikeudesta vapaata tietoa vastaajasta riippumattomista syistä.

- (17) Liikesalaisuutta saatetaan käyttää laittomasti mahdollisesti koko sisämarkkinoille levitettävien tavaroiden tai niiden komponenttien suunnittelussa, valmistuksessa tai markkinoinnissa, mikä vaikuttaa liikesalaisuuden haltijan kaupallisiin etuihin ja sisämarkkinoiden toimintaan. Kun liikesalaisuudella on tuntuva vaikutus prosessin tuloksena syntyvän tavaran laatuun, arvoon tai hintaan taikka kustannusten alenemiseen tuotanto- tai markkinointiprosessien helpottumisen tai nopeutumisen myötä, on tärkeää, että oikeusviranomaisille annetaan toimivalta määrätä aiheellisia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, ettei kyseisiä tavaroita saateta markkinoille tai että ne poistetaan markkinoilta. Koska kaupankäynti on maailmanlaajuisia, kyseisiin toimenpiteisiin on myös liitettävä kielto tällaisten tavaroiden tuomisesta unioniin tai niiden varastoinnista niiden tarjoamiseksi tai saattamiseksi markkinoille. Ottaen huomioon suhteellisuusperiaate korjaustoimenpiteiden ei välttämättä pitäisi johtaa tavaroiden tuhoamiseen, kun käytettävissä on muita toteuttamiskelpoisia vaihtoehtoja, kuten teollisuus- tai tekijänoikeutta loukkaavan ominaisuuden poistaminen tavarasta tai tavaroiden vapauttaminen markkinoilta esimerkiksi lahjoittamalla ne hyväntekeväisyysjärjestöille.
- (18) On mahdollista, että henkilö on hankkinut liikesalaisuuden alun perin vilpittömässä mielessä ja saanut vasta myöhemmin (esimerkiksi liikesalaisuuden alkuperäisen haltijan antamasta ilmoituksesta) tietoonsa, että hänen tietämyksensä kyseisestä liikesalaisuudesta on peräisin lähteistä, jotka käyttävät kyseistä liikesalaisuutta laittomasti tai julkistavat sen laittomasti. Jotta voidaan välttää se, että korjaustoimenpiteet tai kiellot aiheuttavat henkilölle kyseisenkaltaisissa olosuhteissa kohtuutonta haittaa, jäsenvaltioiden olisi säädettävä mahdollisuudesta käyttää asianmukaisissa tapauksissa vaihtoehtoista ratkaisua eli rahallisen korvauksen maksamista vahingon kärsineelle osapuolelle edellyttäen, ettei tällaisen korvauksen määrä ylitä niiden lisenssimaksujen tai maksujen määrää, jotka olisi jouduttu maksamaan, jos henkilö olisi saanut luvan käyttää asianomaista liikesalaisuutta, jaksolta, jonka aikana liikesalaisuuden alkuperäinen haltija olisi voinut estää liikesalaisuuden käytön. Jos liikesalaisuuden laittomassa käytössä on kyse muusta kuin tässä direktiivissä tarkoitetusta lain rikkomisesta tai jos tällainen käyttö aiheuttaa haittaa kuluttajille, kyseistä laitonta käyttöä ei pitäisi sallia.
- (19) Jotta voidaan välttää se, että henkilö, joka hankkii tai julkistaa liikesalaisuuden laittomasti tai käyttää sitä laittomasti tietoisena tai kohtuullisesti arvioituna tietoisena teon laittomuudesta, saa hyötyä laittomasta toiminnasta, ja jotta voidaan varmistaa, että vahingon kärsinyt liikesalaisuuden haltija palautetaan mahdollisuuksien mukaan tilanteeseen, joka olisi vallinnut ilman kyseistä toimintatapaa, on tarpeen säätää riittävän vahingonkorvauksen maksamisesta laittoman toimintatavan seurauksena kärsitystä vahingosta. Vahingon kärsineelle liikesalaisuuden haltijalle maksettavien vahingonkorvausten määrässä olisi otettava huomioon kaikki aiheelliset seikat, kuten liikesalaisuuden haltijan kärsimä ansionmenetys tai oikeudenloukkaajan saamat perusteettomat voitot sekä tarvittaessa liikesalaisuuden haltijalle aiheutettu aineeton vahinko. Esimerkiksi silloin, kun tosiasiallisesti kärsityn vahingon suuruutta on vaikea määrittää liikesalaisuuksien aineettoman luonteen vuoksi, vahingonkorvauksen määrä voidaan vaihtoehtoisesti johtaa esimerkiksi lisenssimaksuista tai maksuista, jotka olisi jouduttu maksamaan, jos oikeudenloukkaaja olisi pyytänyt lupaa kyseisen liikesalaisuuden käyttöön. Tarkoituksena ei ole säätää rankaisevista korvauksista, vaan

vahingonkorvauksesta, joka perustuu objektiivisiin perusteisiin ja jossa otetaan huomioon menot, joita liikesalaisuuden haltijalle aiheutuu muun muassa tunnistamis- ja tutkimustoiminnasta.

- (20) Pelotevaikutuksen kohdistamiseksi tuleviin oikeudenloukkaajiin ja yleisön tietämyksen lisäämiseksi liikesalaisuuksien laitonta hankintaa, käyttöä tai julkistamista koskevat päätökset kannattaa julkaista (tarvittaessa myös näkyvillä ilmoituksilla) edellyttäen, ettei julkaiseminen merkitse liikesalaisuuden julkistamista eikä vaikuta suhteettomasti luonnollisten henkilöiden yksityisyyteen ja maineeseen.
- (21) Toimivaltaisten oikeusviranomaisten tekemien päätösten jättäminen noudattamatta voisi heikentää liikesalaisuuden haltijoiden käytettävissä olevien toimenpiteiden ja muutoksenhakukeinojen tehokkuutta. Tästä syystä on tarpeen varmistaa, että kyseisillä viranomaisilla on asianmukaiset valtuudet määrätä seuraamuksia.
- (22) Jotta voidaan helpottaa liikesalaisuuksien suojaamiseksi toteutettavien toimenpiteiden yhdenmukaista soveltamista, on aiheellista säätää yhteistyöjärjestelmistä ja tietojenvaihdosta yhtäältä jäsenvaltioiden välillä ja toisaalta jäsenvaltioiden ja komission välillä, erityisesti luomalla jäsenvaltioiden nimeämien yhteyshenkilöiden verkosto. Jotta voitaisiin lisäksi tarkistaa, täyttävätkö kyseiset toimenpiteet niille asetetun tavoitteen, komission – tarvittaessa teollis- ja tekijänoikeuksien loukkausten eurooppalaisen seurantakeskuksen avustamana – olisi tarkasteltava tämän direktiivin soveltamista ja kansallisten toimenpiteiden tehokkuutta.
- (23) Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan periaatteita, jotka on vahvistettu erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, erityisesti oikeutta yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamiseen, oikeutta henkilötietojen suojaan, sananvapautta ja tiedonvälityksen vapautta, ammatillista vapautta ja oikeutta tehdä työtä, elinkeinovapautta, omistusoikeutta, oikeutta hyvään hallintoon, oikeutta tutustua asiakirja-aineistoon ja luottamuksellisuuden säilyttämiseen, oikeutta tehokkaihin muutoksenhakukeinoihin ja oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin sekä oikeutta puolustukseen.
- (24) On tärkeää varmistaa, että jokaisen sellaisen henkilön oikeutta yksityisyyteen ja henkilötietojen suojaan kunnioitetaan, joka osallistuu liikesalaisuuksien laitonta hankintaa, käyttöä tai julkistamista koskevaan oikeudenkäyntiin ja jonka henkilötietoja käsitellään. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 95/46/EY⁷ sovelletaan henkilötietojen käsittelyyn, joka suoritetaan jäsenvaltioissa tässä direktiivissä tarkoitetuissa yhteyksissä jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ja erityisesti jäsenvaltioiden nimeämien riippumattomien viranomaisten valvonnassa.
- (25) Koska tämän direktiivin tavoitetta – moitteettomasti toimivien sisämarkkinoiden toteuttamista ottamalla käyttöön riittävät ja vertailukelpoiset oikeussuojakeinot koko sisämarkkinoilla liikesalaisuuksien laitottoman hankinnan, käytön tai julkistamisen varalta – ei voida saavuttaa riittävässä määrin jäsenvaltioiden tasolla vaan se voidaan laajuutensa ja vaikutustensa vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla, unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi.

⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/46/EY, annettu 24 päivänä lokakuuta 1995, yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta (EYVL L 281, 23.11.1995, s. 31).

- (26) Tämän direktiivin tavoitteena ei pitäisi olla oikeudellista yhteistyötä, toimivaltaa, yksityis- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen ratkaisujen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevien yhdenmukaistettujen sääntöjen käyttöönotto eikä puuttuminen sovellettavaan lakiin. Muita unionin säännöksiä, joilla säännellään tällaisia kysymyksiä yleisellä tasolla, olisi periaatteessa sovellettava myös tämän direktiivin soveltamisalaan.
- (27) Tämä direktiivi ei saisi vaikuttaa kilpailuoikeudellisten sääntöjen eikä varsinkaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 ja 102 artiklan soveltamiseen. Tässä direktiivissä säädettyjä toimenpiteitä ei saisi käyttää kilpailun rajoittamiseen aiheettomasti tavalla, joka on vastoin kyseistä perussopimusta.
- (28) Toimenpiteet, jotka toteutetaan liikesalaisuuksien suojaamiseksi laittomalta hankinnalta, julkistamiselta ja käytöltä, eivät saisi vaikuttaa muun muiden alojen (kuten teollis- ja tekijänoikeuksien, yksityisyyden, asiakirjojen saamisen tutustuttavaksi ja sopimusoikeuden) kannalta merkityksellisen lainsäädännön soveltamiseen. Jos Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/48/EY⁸ soveltamisala ja tämän direktiivin soveltamisala ovat kuitenkin päällekkäisiä, tämä direktiivi on ensisijainen kaikkiin muihin säädöksiin nähden (*lex specialis*),

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I luku

Kohde ja soveltamisala

1 artikla

Kohde

Tässä direktiivissä vahvistetaan säännöt liikesalaisuuksien suojaamisesta laittomalta hankinnalta, julkistamiselta ja käytöltä.

2 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan

1. 'liikesalaisuudella' tietoa, joka täyttää kaikki seuraavat vaatimukset:
 - a) tieto on salaista siinä mielessä, että se ei ole kokonaisuudessaan tai samanlaisina osina taikka osien yhdistelmänä yleisesti tiedossa tai laillisin keinoin saatavissa sellaisten henkilöiden keskuudessa, jotka yleensä käsittelevät kyseisen kaltaista tietoa;
 - b) tiedolla on kaupallista arvoa, koska se on salaista;
 - c) henkilö, jolla on laillisesti sellainen tieto hallussaan, on ryhtynyt riittäväksi katsottaviin toimenpiteisiin pitääkseen tiedon salassa;
- 2) 'liikesalaisuuden haltijalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka käyttää laillista määräysvaltaa liikesalaisuuteen nähden;

⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/48/EY, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta (EUVL L 157, 30.4.2004, s. 45).

- 3) 'oikeudenloukkaajalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on hankkinut tai julkistanut liikesalaisuuden laittomasti taikka käyttää sitä laittomasti;
- 4) 'teollis- tai tekijänoikeutta loukkaavilla tavaroilla' tavaroita, joiden suunnittelussa, laadussa, tuotantoprosessissa tai markkinoinnissa saadaan merkittävää hyötyä laittomasti hankituista, käytetyistä tai julkistetuista liikesalaisuuksista.

II luku

Liikesalaisuuksien laiton hankinta, käyttö ja julkistaminen

3 artikla

Liikesalaisuuksien laiton hankinta, käyttö ja julkistaminen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että liikesalaisuuksien haltijoilla on oikeus soveltaa tässä direktiivissä säädettyjä toimenpiteitä, menettelyitä ja muutoksenhakukeinoja estääkseen liikesalaisuuden laittoman hankinnan, käytön tai julkistamisen tai saadakseen oikeussuojan tällaista hankintaa, käyttöä tai julkistamista vastaan.
2. Liikesalaisuuden hankintaa ilman liikesalaisuuden haltijan suostumusta on pidettävä laittomana aina, kun se tapahtuu tahallisesti tai törkeän tuottamuksellisesti seuraavin keinoin:
 - a) sellaisten liikesalaisuuden haltijan laillisessa määräysvallassa olevien asiakirjojen, esineiden, materiaalien, aineiden tai sähköisten tiedostojen luvaton käyttö tai jäljentäminen, jotka sisältävät liikesalaisuuden tai joista liikesalaisuus voidaan johtaa;
 - b) varkaus;
 - c) lahjonta;
 - d) vilpillinen menettely;
 - e) luottamuksellisuutta koskevan sopimuksen tai muun salassapitovelvollisuuden rikkominen tai yllyttäminen sen rikkomiseen;
 - f) mikä tahansa muu toimintatapa, jonka katsotaan vallitsevissa olosuhteissa olevan vastoin rehellistä kaupallista käytäntöä.
3. Liikesalaisuuden käyttöä tai julkistamista on pidettävä laittomana aina, kun se tapahtuu ilman liikesalaisuuden haltijan suostumusta, tahallisesti tai törkeän tuottamuksellisesti ja kun siihen syyllistyy henkilö, jonka todetaan täyttävän jonkin seuraavista edellytyksistä:
 - a) henkilö on hankkinut liikesalaisuuden laittomasti;
 - b) henkilö rikkoo luottamuksellisuutta koskevaa sopimusta tai muuta liikesalaisuuden salassapitovelvollisuutta;
 - b) henkilö rikkoo sopimusvelvoitetta tai muuta velvoitetta, joka koskee liikesalaisuuden käytön rajoittamista.
4. Liikesalaisuuden käyttöä tai julkistamista on pidettävä laittomana aina, kun henkilö on käytön tai julkistamisen aikaan ollut tietoinen tai henkilön olisi vallitsevissa olosuhteissa pitänyt olla tietoinen siitä, että liikesalaisuus on hankittu toiselta henkilöltä, joka on käyttänyt liikesalaisuutta laittomasti tai on julkistanut sen laittomasti 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

5. Teollis- tai tekijänoikeutta loukkaavien tavaroiden tietoinen ja tahallinen tuotanto, tarjoaminen tai saattaminen markkinoille taikka teollis- tai tekijänoikeutta loukkaavien tavaroiden tuonti, vienti tai varastointi tällaisia tarkoituksia varten on katsottava liikesalaisuuden laittomaksi käytöksi.

4 artikla

Liikesalaisuuksien laillinen hankinta, käyttö ja julkistaminen

1. Liikesalaisuuksien hankinta katsotaan lailliseksi, jos hankinta tapahtuu jollakin seuraavista tavoista:
- a) itsenäinen keksiminen tai luominen;
 - b) sellaisen tuotteen tai esineen havainnointi, tutkiminen, purkaminen tai testaaminen, joka on asetettu yleisön saataville tai joka on laillisesti tiedon hankkijan hallussa;
 - c) työntekijöiden edustajille tiedottamista ja heidän kuulemistaan koskevan oikeuden käyttö unionin ja kansallisen lainsäädännön ja/tai käytännön mukaisesti;
 - c) mikä tahansa muu käytäntö, jonka katsotaan vallitsevissa olosuhteissa noudattavan rehellisiä kaupallisia käytäntöjä.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, ettei tässä direktiivissä säädettyjä toimenpiteitä, menettelyitä ja muutoksenhakukeinoja voida soveltaa, kun liikesalaisuuden väitetty hankinta, käyttö tai julkistaminen on tapahtunut jossakin seuraavista tapauksista:
- a) ilmaisun ja tiedonsaannin vapautta koskevan oikeuden perusteltu käyttö;
 - b) tarkoituksena on kantajan väärinkäytöksen, tuomittavan toiminnan tai laittoman toiminnan paljastaminen edellyttäen, että liikesalaisuuden väitetty hankinta, käyttö tai julkistaminen on ollut tarpeen kyseisten toimien paljastamiseksi ja että vastaaja on toiminut yleisen edun mukaisesti;
 - c) työntekijät ovat julkistaneet liikesalaisuuden edustajilleen osana näiden edustuksellisten tehtävien perusteltua hoitoa;
 - d) sopimukseen perustumattoman velvoitteen täyttäminen;
 - e) oikeutetun edun suojaaminen.

III luku

Toimenpiteet, menettelyt ja muutoksenhakukeinot

1 JAKSO

YLEISET SÄÄNNÖKSET

5 artikla

Yleinen velvoite

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä toimenpiteistä, menettelyistä ja muutoksenhakukeinoista, jotka ovat tarpeen liikesalaisuuksien laittoman hankinnan, käytön ja julkistamisen torjuntaa koskevien yksityisoikeudellisten oikeussuojakeinojen saatavuuden varmistamiseksi.

2. Tällaisten toimenpiteiden, menettelyiden ja muutoksenhakukeinojen on täytettävä seuraavat edellytykset:
- a) niiden on oltava kohtuullisia ja oikeudenmukaisia;
 - b) ne eivät saa olla tarpeettoman monimutkaisia tai kalliita eivätkä sisältää kohtuuttomia määräaikoja tai aiheuttomia viiveitä;
 - c) niiden on oltava tehokkaita ja varoittavia.

6 artikla

Oikeudenkäyntien oikeasuhteisuus ja väärinkäyttö

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset soveltavat tämän direktiivin mukaisesti säädettyjä toimenpiteitä, menettelyitä ja muutoksenhakukeinoja tavalla, joka
- a) on oikeasuhteinen;
 - b) pyrkii välttämään esteiden luomista sisämarkkinoilla käytävälle lailliselle kaupalle;
 - c) tarjoaa suojakeinot toimenpiteiden, menettelyiden ja muutoksenhakukeinojen väärinkäyttöä vastaan.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kun toimivaltaiset oikeusviranomaiset toteavat, että liikesalaisuuden laitonta hankkimista, julkistamista tai käyttöä koskeva kanne on ilmeisen perusteeton, ja kun kantajan todetaan panneen oikeudenkäynnin vireille vilpillisessä mielessä tarkoituksenaan viivyttää tai rajoittaa epäoikeudenmukaisesti vastaajan markkinoillepääsyä tai pelotella tai uhata vastaajaa muulla tavalla, kyseisillä toimivaltaisilla oikeusviranomaisilla on oltava oikeus toteuttaa seuraavat toimenpiteet:
- a) määrätä kantajalle seuraamuksia;
 - b) määrätä 14 artiklan mukaisesti tehtyä päätöstä koskevien tietojen levittämisestä.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut toimenpiteet eivät rajoita vastaajan mahdollisuutta vaatia vahingonkorvauksia, jos se on sallittua unionin tai kansallisen lainsäädännön nojalla.

7 artikla

Vanhentumisaika

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tässä direktiivissä säädettyjen toimenpiteiden, menettelyiden ja muutoksenhakukeinojen soveltamista koskevia kanteita voidaan nostaa vähintään yhden vuoden mutta enintään kahden vuoden kuluttua ajankohdasta, jona kantaja on saanut tietoonsa tai jona sen voidaan kohtuudella katsoa saaneen tietoonsa kanteen perustana olleen viimeisen seikan.

8 artikla

Liikesalaisuuksien luottamuksellisuuden säilyttäminen oikeudenkäyntien aikana

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että osapuolten, niiden laillisten edustajien, tuomioistuinten henkilöstön, todistajien, asiantuntijoiden ja muiden henkilöiden, jotka osallistuvat liikesalaisuuden laittomaan hankintaan, käyttöön tai julkistamiseen

liittyvään oikeudenkäyntiin tai joilla on oikeus tutustua kyseiseen oikeudenkäyntiin liittyviin asiakirjoihin, ei sallita käyttää tai julkistaa liikesalaisuuksia tai väitettyjä liikesalaisuuksia, joista ne ovat saaneet tiedon oikeudenkäyntiin osallistumisen tai asiakirjoihin tutustumisen seurauksena.

Edellä ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu velvoite lakkaa seuraavissa olosuhteissa:

- a) jos menettelyn aikana todetaan, että väitetty liikesalaisuus ei täytä 2 artiklan 1 kohdassa säädettyjä vaatimuksia;
- b) jos kyseisistä tiedoista tulee ajan mittaan yleisesti tiedossa olevia tai laillisin keinoin saatavissa olevia sellaisten henkilöiden keskuudessa, jotka yleensä käsittelevät kyseisenkaltaista tietoa.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava myös, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat osapuolen perustellusta pyynnöstä toteuttaa erityisiä toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen liikesalaisuuden luvattomaan hankintaan, käyttöön tai julkistamiseen liittyvän oikeudenkäynnin aikana käytetyn tai mainitun liikesalaisuuden tai väitetyn liikesalaisuuden luottamuksellisuuden säilyttämiseksi.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin on sisällytettävä vähintään mahdollisuus

- a) rajoittaa (kokonaan tai osittain) oikeutta tutustua asiakirjoihin, jotka sisältävät osapuolten tai kolmansien osapuolten toimittamia liikesalaisuuksia;
- b) rajoittaa pääsyä oikeudenkäynteihin, joissa saatetaan julkistaa liikesalaisuuksia, sekä oikeutta tutustua pöytäkirjoihin ja niihin liittyviin puhtaaksikirjoitettuihin kappaleisiin. Poikkeuksellisissa olosuhteissa ja asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat rajoittaa osapuolten pääsyä kyseisiin oikeudenkäynteihin ja määrätä ne pidettäväksi siten, että läsnä ovat vain osapuolten lailliset edustajat ja valtuutetut asiantuntijat, jotka kuuluvat 1 kohdassa tarkoitetun luottamuksellisuusvelvoitteen piiriin;
- c) asettaa saataville ei-luottamuksellinen toisinto kaikista tuomioistuinten päätöksistä, joista on poistettu kaikki liikesalaisuuksia sisältävät kohdat.

Jos toimivaltainen oikeusviranomainen päättää liikesalaisuuden tai väitetyn liikesalaisuuden suojaamisen tarpeellisuuden vuoksi tämän kohdan toisen alakohdan a alakohdan nojalla, ettei osapuolen laillisessa määräysvallassa olevia todisteita julkisteta toiselle osapuolelle, ja jos tällaiset todisteet ovat olennaisia oikeudenkäynnin tuloksen kannalta, oikeusviranomainen voi kuitenkin antaa luvan kyseisten tietojen julkistamiseen toisen osapuolen lailliselle edustajalle ja tarvittaessa valtuutetuille asiantuntijoille, jotka kuuluvat 1 kohdassa tarkoitetun luottamuksellisuusvelvoitteen piiriin.

3. Päätäessään 2 kohdassa tarkoitetun pyynnön hyväksymisestä tai hylkäämisestä ja arvioidessaan sen oikeasuhteisuutta toimivaltaiset oikeusviranomaiset ottavat huomioon osapuolten ja tarvittaessa myös kolmansien osapuolten oikeutetut edut sekä jommallekummalle osapuolelle ja tarvittaessa kolmansille osapuolille mahdollisesti aiheutuneen vahingon, joka johtuu kyseisen pyynnön hyväksymisestä tai hylkäämisestä.
4. Kaikki 1, 2 ja 3 kohdan nojalla tapahtuva henkilötietojen käsittely on suoritettava direktiivin 95/46/EY mukaisesti.

2 JAKSO

VÄLI- JA SÄILYTTÄMISTOIMET

9 artikla

Väli- ja säilyttämistoimet

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat liikesalaisuuden haltijan pyynnöstä määrätä seuraavien väli- ja säilyttämistoimien kohdistamisesta väitettyyn oikeudenloukkaajaan:
 - a) liikesalaisuuden käytön tai julkistamisen väliaikainen lopettaminen tai tarvittaessa kieltäminen;
 - b) teollis- tai tekijänoikeutta loukkaavien tavaroiden tuottamisen, tarjoamisen, markkinoille saattamisen tai käytön kieltäminen taikka näitä tarkoituksia varten tapahtuvan teollis- tai tekijänoikeutta loukkaavien tavaroiden tuonnin, viennin tai varastoinnin kieltäminen;
 - c) epäiltyjen teollis- tai tekijänoikeutta loukkaavien tavaroiden, mukaan lukien tuontitavarat, takavarikointi tai luovutus niiden markkinoilletulon tai markkinoilla liikkumisen estämiseksi.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että oikeusviranomaiset voivat asettaa liikesalaisuuden väitetyn laittoman hankinnan, käytön tai julkistamisen jatkamisen ehdoksi liikesalaisuuden haltijalle kuuluvan korvauksen takaamiseen tarkoitetut vakuudet.

10 artikla

Soveltamisedellytykset ja suojakeinot

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaisilla oikeusviranomaisilla on 9 artiklassa tarkoitettujen tointen osalta toimivalta vaatia kantajaa esittämään todisteet, joiden voidaan kohtuudella katsoa olevan saatavilla, jotta viranomaiset saisivat varmuuden liikesalaisuuden olemassaolosta, siitä, että kantaja on liikesalaisuuden laillinen haltija ja että liikesalaisuus on hankittu laittomasti, siitä, että liikesalaisuutta käytetään tai se julkistetaan laittomasti tai siitä, että liikesalaisuuden laitton hankinta, käyttö tai julkistaminen uhkaa välittömästi.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kun toimivaltaiset oikeusviranomaiset päättävät pyynnön hyväksymisestä tai hylkäämisestä ja arvioivat sen oikeasuhteisuutta, niiden edellytetään ottavan huomioon liikesalaisuuden arvon, sen suojaamiseksi toteutetut toimenpiteet, vastaajan toimintatavan liikesalaisuuden hankinnan, julkistamisen tai käytön yhteydessä, liikesalaisuuden laittoman julkistamisen tai käytön vaikutukset, osapuolten oikeutetut edut ja vaikutukset, joita toimenpiteiden hyväksymisellä tai hylkäämisellä voisi olla osapuoliin, kolmansien osapuolten oikeutetut edut, yleinen etu ja perusoikeuksien suojaaminen, mukaan lukien sananvapaus ja tiedonvälityksen vapaus.
3. Jäsenvaltioiden on varmistettava vastaajan pyynnöstä, että 9 artiklassa tarkoitetut väli- ja säilyttämistoimet kumotaan tai että niiden vaikutukset lakkaavat muulla tavalla, jos
 - a) kantaja ei pane pääasiaa koskevaa menettelyä vireille kohtuullisessa määräajassa, jonka toimenpiteistä päättävä oikeusviranomainen asettaa asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännön niin salliessa tai, tällaisen määräajan

puuttuessa, enintään 20 työpäivän tai 31 vuorokauden kuluessa, riippuen siitä kumpi on pitempi;

- b) kyseiset tiedot eivät enää täytä 2 artiklan 1 kohdan mukaisia vaatimuksia syistä, joiden ei voida katsoa johtuvan vastaajasta.
- 4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat asettaa 9 artiklassa tarkoitettujen välitoimien ehdoksi, että hakija asettaa riittävän vakuuden tai vastaavan takuun, jonka tarkoituksena on varmistaa vastaajan ja tarvittaessa muiden toimenpiteiden vaikutuspiiriin kuuluvien henkilöiden mahdollisesti kärsimän vahingon korvaaminen.
- 5. Jos välitoimet kumotaan 3 artiklan a alakohdan nojalla tai jos ne raukeavat kantajan toiminnan tai laiminlyönnin vuoksi tai jos myöhemmin todetaan, ettei liikesalaisuutta ole hankittu, julkistettu tai käytetty eikä uhattu hankkia julkistaa tai käyttää laittomasti, toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat vastaajan tai vahingon kärsineen kolmannen osapuolen pyynnöstä määrätä kantajan suorittamaan vastaajalle tai vahingon kärsineelle kolmannelle osapuolelle asianmukaisen korvauksen näiden toimenpiteiden aiheuttamista vahingoista.

3 JAKSO

PÄÄASIAA KOSKEVASTA PÄÄTÖKSESTÄ JOHTUVAT TOIMENPITEET

11 artikla

Kiellot ja korjaustoimenpiteet

- 1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että silloin kun tuomioistuin tekee päätöksen, jossa todetaan, että liikesalaisuus on hankittu tai julkistettu laittomasti tai liikesalaisuutta on käytetty laittomasti, toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat antaa oikeudenloukkaajalle määräyksen
 - a) liikesalaisuuden käytön tai julkistamisen lopettamisesta tai kieltämisestä;
 - b) teollis- tai tekijänoikeutta loukkaavien tavaroiden tuottamisen, tarjoamisen, markkinoille saattamisen tai käytön kieltämisestä taikka näitä tarkoituksia varten tapahtuvan teollis- tai tekijänoikeutta loukkaavien tavaroiden tuonnin, viennin tai varastoinnin kieltämisestä;
 - c) teollis- tai tekijänoikeutta loukkaavia tavaroita koskevien aiheellisten korjaustoimenpiteiden toteuttamisesta.
- 2. Edellä 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetuissa korjaustoimenpiteissä on
 - a) oltava vahvistus loukkauksen tapahtumisesta;
 - b) määrättävä teollis- tai tekijänoikeutta loukkaavien tavaroiden vetämisestä markkinoilta;
 - c) poistettava teollis- tai tekijänoikeutta loukkaava ominaisuus teollis- tai tekijänoikeutta loukkaavista tavaroista;
 - d) määrättävä teollis- tai tekijänoikeutta loukkaavien tavaroiden tuhoamisesta tai tarvittaessa niiden vetämisestä markkinoilta edellyttäen, että tällainen toiminta ei heikennä kyseisen liikesalaisuuden suoja;
 - e) määrättävä kaikkien liikesalaisuuden sisältävien tai täytäntöön panevien asiakirjojen, esineiden, materiaalien, aineiden tai sähköisten tiedostojen tuhoamisesta kokonaan tai osittain taikka tarvittaessa kyseisten asiakirjojen,

esineiden, materiaalien, aineiden tai sähköisten tiedostojen toimittamisesta kokonaan tai osittain liikesalaisuuden haltijalle.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kun oikeusviranomaiset määräävät teollis- tai tekijänoikeutta loukkaavien tavaroiden vetämisestä markkinoilta, ne voivat määrätä liikesalaisuuden haltijan pyynnöstä tavaroiden toimittamisesta liikesalaisuuden haltijalle tai hyväntekeväisyysjärjestöille oikeusviranomaisten määrittämin edellytyksin, joiden tarkoituksena on varmistaa, ettei kyseisiä tavaroita saateta uudelleen markkinoille.

Oikeusviranomaisten on määrättävä, että nämä toimenpiteet toteutetaan oikeudenloukkaajan kustannuksella, jollei tämän esteenä ole erityisiä syitä. Nämä toimenpiteet eivät vaikuta vahingonkorvauksiin, joihin liikesalaisuuden haltijalla on oikeus liikesalaisuuden laittoman hankinnan, käytön tai julkistamisen vuoksi.

12 artikla

Soveltamista, suojaakeinoja ja vaihtoehtoisia toimenpiteitä koskevat edellytykset

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kun toimivaltaiset oikeusviranomaiset käsittelevät pyyntöä, joka koskee 11 artiklassa säädettyjä kieltoja ja korjaustoimenpiteitä, ja arvioivat tällaisten kieltojen ja korjaustoimenpiteiden oikeasuhteisuutta, viranomaiset ottavat huomioon liikesalaisuuden arvon, liikesalaisuuden suojaamiseksi toteutetut toimenpiteet, toimintatavan, jota oikeudenloukkaaja on noudattanut hankkiessaan tai julkistaessaan liikesalaisuuden tai käyttäessään sitä, liikesalaisuuden laittoman julkistamisen tai käytön vaikutukset, osapuolten oikeutetut edut ja vaikutukset, joita toimenpiteiden hyväksymisellä tai hylkäämisellä voisi olla osapuoliin, kolmansien osapuolten oikeutetut edut, yleinen etu ja perusoikeuksien suojaaminen, mukaan lukien sananvapaus ja tiedonvälityksen vapaus.

Kun toimivaltaiset viranomaiset rajoittavat 11 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetun toimenpiteen kesto, keston on oltava riittävä sellaisen kaupallisen tai taloudellisen edun poistamiseksi, jonka oikeudenloukkaaja on voinut saada liikesalaisuuden laittomasta hankinnasta, julkistamisesta tai käytöstä.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 11 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetut toimenpiteet kumotaan tai että niiden vaikutukset lakkaavat muulla tavalla vastaajan pyynnöstä, jos kyseiset tiedot eivät enää täytä 2 artiklan 1 kohdan mukaisia edellytyksiä syistä, joiden ei voida katsoa johtuvan vastaajasta.
3. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että sen henkilön pyynnöstä, jolle todennäköisesti määrätään 11 artiklassa säädettyjä toimenpiteitä, toimivaltainen oikeusviranomainen voi määrätä rahallisen korvauksen maksamisesta vahingon kärsineelle osapuolelle kyseisten toimenpiteiden soveltamisen sijaan, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:
 - a) kyseinen henkilö on hankkinut liikesalaisuutta koskevat tiedot alun perin vilpittömässä mielessä ja täyttää 3 artiklan 4 kohdan mukaiset edellytykset;
 - b) kyseisten toimenpiteiden toteuttaminen aiheuttaisi henkilölle kohtuutonta haittaa;
 - c) vahingon kärsineelle osapuolelle maksettava rahallinen korvaus vaikuttaa kohtuullisen tyydyttävältä.

Kun 11 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetun määräyksen sijaan määrätään rahallisen korvauksen maksamisesta, tällainen rahallinen korvaus ei saa ylittää niiden lisenssimaksujen tai maksujen määrää, jotka olisi jouduttu maksamaan, jos henkilö olisi pyytänyt lupaa kyseisen liikesalaisuuden käyttöön sen jakson ajaksi, jona liikesalaisuuden käyttö olisi voitu kieltää.

13 artikla

Vahingonkorvaukset

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset määräävät vahingon kärsineen osapuolen hakemuksesta oikeudenloukkaajan, joka on tiennyt tai jonka olisi pitänyt tietää hankkineensa tai julkistaneensa liikesalaisuuden laittomasti tai käyttäneensä sitä laittomasti, maksamaan liikesalaisuuden haltijalle vahingonkorvaukset, jotka suhteutetaan tosiasiallisesti kärsittyyn vahinkoon.
2. Määrittäessään vahingonkorvauksia toimivaltaisten oikeusviranomaisten on otettava huomioon kaikki aiheelliset tekijät, kuten vahingon kärsineen osapuolen kohtaamat kielteiset taloudelliset seuraukset, mukaan lukien saamatta jäänyt voitto, oikeudenloukkaajaan mahdollisesti saama perusteeton voitto ja asianmukaisissa tapauksissa muut kuin taloudelliset tekijät, kuten aineeton vahinko, joka liikesalaisuuden haltijalle on aiheutunut liikesalaisuuden laittomasta hankinnasta, käytöstä tai julkistamisesta.

Asianmukaisissa tapauksissa toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat kuitenkin myös määrittää vahingonkorvaukset kiinteänä määränä sellaisten seikkojen perusteella kuin vähintään niiden lisenssimaksujen tai maksujen määrä, jotka olisi jouduttu maksamaan, jos oikeudenloukkaaja olisi pyytänyt lupaa kyseisen liikesalaisuuden käyttöön.

14 artikla

Tuomioistuimen päätösten julkaiseminen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että oikeusviranomaiset voivat määrätä liikesalaisuuden laittoman hankinnan, käytön tai julkistamisen vuoksi vireille pannuissa oikeudenkäynneissä kantajan pyynnöstä ja oikeudenloukkaajan kustannuksella aiheellisia toimenpiteitä päätöstä koskevien tietojen levittämiseksi, mukaan lukien päätöksen julkaiseminen kokonaan tai osittain.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden on säilytettävä liikesalaisuuksien luottamuksellisuus 8 artiklassa tarkoitetulla tavalla.
3. Päätäessään julkisuustoimenpiteen määrittämisestä ja arvioidessaan sen oikeasuhteisuutta toimivaltaisten oikeusviranomaisten on otettava huomioon vahinko, jota toimenpide saattaa aiheuttaa oikeudenloukkaajan yksityisyydelle ja maineelle, kun oikeudenloukkaaja on luonnollinen henkilö, sekä liikesalaisuuden arvo, toimintatapa, jota oikeudenloukkaaja on noudattanut hankkiessaan tai julkistaessaan liikesalaisuuden tai käyttäessään sitä, liikesalaisuuden laittoman luovutuksen tai käytön vaikutukset ja todennäköisyys, että oikeudenloukkaaja jatkaa liikesalaisuuden laitonta käyttöä tai julkistamista.

IV luku

Seuraamukset, raportointi ja loppusäännökset

15 artikla

Tässä direktiivissä säädettyjen velvoitteiden laiminlyönneistä määrättävät seuraamukset

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimivaltaiset oikeusviranomaiset voivat määrätä seuraamuksia osapuolille, niiden laillisille edustajille ja muille henkilöille, jotka eivät noudata tai kieltäytyvät noudattamasta 8, 9 ja 11 artiklan nojalla toteutettuja toimenpiteitä.

Määrättäviin seuraamuksiin on sisällyttävä mahdollisuus uhkasakon määräämiseen 9 ja 11 artiklan nojalla toteutetun toimenpiteen laiminlyönnin tapauksessa.

Määrättävien seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

16 artikla

Tietojenvaihto ja yhdyshenkilöt

Yhteistyön, mukaan lukien tietojenvaihto, edistämiseksi jäsenvaltioiden keskuudessa sekä jäsenvaltioiden ja komission välillä kunkin jäsenvaltion on nimettävä vähintään yksi kansallinen yhteyshenkilö käsittelemään tässä direktiivissä säädettyjen toimenpiteiden täytäntöönpanoon liittyviä kysymyksiä. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava kyseisten kansallisten yhteyshenkilöiden yhteystiedot muille jäsenvaltioille ja komissiolle.

17 artikla

Kertomukset

1. Viimeistään XX XX 20XX [kolmen vuoden kuluttua siitä, kun määräaika direktiivin saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä on päättynyt,] Euroopan unionin tavaramerkki- ja mallivirasto laatii osana teollis- ja tekijänoikeuksien loukkausten eurooppalaisen seurantakeskuksen toimintaa alustavan raportin liikesalaisuuksien laitonta hankintaa, käyttöä tai julkistamista koskevien oikeudenkäyntien kehitysnäkymistä.
2. Viimeistään XX XX 20XX [neljän vuoden kuluttua siitä, kun määräaika direktiivin saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä on päättynyt,] komissio laati välikertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta ja toimittaa kyseisen kertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle. Kertomuksessa otetaan asianmukaisesti huomioon teollis- ja tekijänoikeuksien loukkausten eurooppalaisen seurantakeskuksen laatima raportti.
3. Viimeistään XX XX 20XX [kahdeksan vuoden kuluttua siitä, kun määräaika direktiivin saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä on päättynyt,] komissio tekee arvioinnin tämän direktiivin vaikutuksista ja esittää asiaa koskevan kertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

18 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään XX päivänä XXkuuta

20XX [24 kuukautta tämän direktiivin hyväksymispäivästä]. Niiden on viipymättä toimitettava nämä säännökset komissiolle kirjallisina.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

19 artikla
Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

20 artikla
Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja